

Reactie van Valente, GGZ Nederland, Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN), Jeugdzorg Nederland, en Vereniging Orthopedagogische Behandelcentra (VOBC) op het wetsvoorstel 'Wet maatschappelijk verantwoord inkopen jeugd-wet en Wmo 2015.'

Als branches maken we graag gebruik van de mogelijkheid om te reageren op dit wetsvoorstel. Wij onderschrijven de beoogde effecten van deze wet, te weten:

- **Beperking uitvoeringslasten van aanbesteden**
- **Bewerkstelligen van reële prijzen in de Jeugdwet**
- **Bewerkstelligen van op continuïteit gerichte opdrachtverlening of subsidiëring**

Wij zijn er echter geenszins gerust op dat dit wetsvoorstel toereikend is om deze effecten te bereiken, omdat dat afhankelijk is van de wijze waarop gemeenten hier invulling aan geven. Wij pleiten ervoor deze zaken zoveel mogelijk wettelijk vast te leggen.

Beperking uitvoeringslasten van aanbesteden

Afschaffing van de aanbestedingsplicht in het sociaal domein zou daadwerkelijk bijdragen aan vergroting van de efficiëntie en doelmatigheid van het inkoopproces. Helaas wordt met dit wetsvoorstel de aanbestedingsplicht in het sociaal domein nog niet afgeschaft, maar het is wat ons betreft wel een stap in de goede richting.

De concrete wijziging op het gebied van het aanbestedingsrecht is het schrappen van de verplichting om te gunnen op basis van EMVI-criteria ('Economisch Meest Voordelige Inschrijving'). De aanneming hierbij is dat gemeenten meer opdrachten via een SAS-procedure ('sociale en andere specifieke dienst') zullen gunnen en minder via een uitgebreide Europese Aanbesteding of een Open-House-procedure. Of dit daadwerkelijk zal gebeuren is de vraag: een gemeente kan ook met dit wetsvoorstel nog steeds de Europese aanbestedingsprocedure volgen en gunnen op basis van EMVI, waarbij prijs nog steeds een heel belangrijk selectiecriteria blijft. Dat neemt niet weg, dat deze wet de mogelijkheid biedt tot verbetering van de kwaliteit en het waarborgen van een passende financiering. Efficiënte contractering die gericht is op een goede prijs/kwaliteit verhouding geeft de aanbieder meer ruimte voor de hulpverlening.

Wel brengt de wet mogelijk andere knelpunten met zich mee:

- Als gemeenten ervoor kiezen een beperkt aantal aanbieders te contracteren kan dit leiden tot een groot aantal onderaannemers, wat de administratieve lasten voor aanbesteders juist kan vergroten. Dit leidt aan de aanbestederskant tot een toename aan administratieve lasten, tot een ondoorzichtige variëteit aan contractuele relaties, verminderd zicht op de kwaliteit en tot tariefafspraken die voor de onderaannemer mogelijk niet kostendekkend zijn. Belangrijk dus dat hier goed naar gekeken wordt, het aantal contractpartijen beperken is fijn mits daaruit niet veel extra administratieve lasten voortvloeien.
- Hoe worden de kwaliteitseisen (bij selectiefase) bepaald; waarop wordt geselecteerd? Alleen met een standaard-checklist worden administratieve lasten verminderd.
- De informatiestandaarden voor de Jeugdwet en de WMO 2015 zijn niet ingericht op onderaanneming. Zolang deze situatie zo is, leidt dit tot extra administratieve lasten en een grotere kans op administratieve fouten.

Uitgangspunten

Wij zijn voorstander van partnerships, waarin partijen kwaliteit leveren en effectief en efficiënt samenwerken, gericht op landelijke, regionale en plaatselijke doelstellingen van beleid. We streven naar een optimaal aanbod met keuzevrijheid voor alle groepen cliënten. Naast typisch plaatselijke aanbieders zijn daarvoor ook regionaal, bovenregionaal en landelijk werkende aanbieders nodig.

Aanbieders moeten doorlopende integrale zorg van goede kwaliteit kunnen bieden. Dat is zeker belangrijk voor cliënten met complexe meervoudige problematiek. Bij het bieden van integrale zorg hoort idealiter ook integrale financiering tegen reële en transparante prijzen.

Het bovenstaande sluit een *Open House procedure* niet uit. Een dergelijke procedure kan effectief zijn als:

- er ruimte moet zijn voor nieuwe toetreders en aanbod voor specifieke doelgroepen;
- men het onderaannemerschap en de daarbij horende lasten voor de aanbieders wil beperken;
- hoofdaannemers niet in de positie zijn om de kwaliteit van de onderaannemers te garanderen;
- hoofdaannemers hun onderaannemers geen reële prijs kunnen bieden;
- er continuïteit van zorg geboden moet worden, niet alleen binnen het sociaal domein, maar ook tussen de verschillende zorgdomeinen.

De administratieve lasten zijn afhankelijk van diverse factoren. Het aantal aanbieders per gemeente heeft slechts beperkt invloed op de totale last. Er is nog veel te winnen met het harmoniseren en standaardiseren van procedures. Voor het beperken van de administratieve lasten moet de hele keten van zorg en ondersteuning bij de beschouwing worden betrokken en moeten de lasten van de hele organisatie van zowel de gemeenten als de zorgaanbieders meegenomen worden.

Minder aanbieders kan leiden tot een verschraling van het zorgaanbod. Denk daarbij aan landelijk werkende zorgaanbieders met een heel specifieke doelgroep (in de Wmo). Voor hen wordt het erg lastig om direct of indirect toegang te krijgen en te houden tot alle gemeenten waarin hun cliënten wonen. Belangrijk blijft dus: keuzevrijheid voor alle groepen cliënten, waarbij we wel het terugdringen van het aantal contractpartijen ondersteunen mits er goed gekeken wordt naar de administratieve lasten die daarmee gepaard gaan.

Bewerkstelligen van reële prijzen in de Jeugdwet

Efficiënte contractering die gericht is op een goede prijs/kwaliteit verhouding is essentieel om aanbieders in staat te stellen goede hulp te bieden. Het opnemen van een delegatiebepaling over reële prijzen in de Jeugdwet is dan ook positief, maar leidt niet direct tot faire tarieven (zoals in de Wmo 2015 al is gebleken). Het is goed dat in de AMvB die op grond hiervan wordt aangekondigd de kostprijs-elementen, inclusief een verplichting tot indexatie, zullen worden opgenomen. Maar het waarborgen van reële prijzen vereist wat ons betreft ook een – wettelijk vastgelegde - (Jeugd)autoriteit die hierop toeziet en toetst.

Let wel: De wettelijke verplichting om reële prijzen aan te bieden geldt voor gemeenten jegens hoofdaannemers. Hoofdaannemers hebben deze verplichting niet jegens onderaannemers.

Bewerkstelligen van op continuïteit gerichte opdrachtverlening of subsidiëring

Als langjarige contracten tot stand komen kunnen aanbieders en gemeenten werken aan zaken als herstel, continuïteit van zorg, kwaliteit, innovatie, regionale samenwerking en aantrekkelijk werkgeverschap. Tegelijkertijd draagt dit bij aan effectiviteit en efficiëntie in relatie tot de doelstellingen binnen het sociaal domein.

We vinden het daarom positief om een delegatiebepaling op te nemen in de Jeugdwet en de WMO 2015 ter bevordering van onder andere de continuïteit van zorg. Maar ook hier geldt dat een delegatiebepaling geen garanties biedt op het bereiken van het beoogde effect. Beter zou het zijn om de zorgvuldigheidseisen in de 'Norm voor Opdrachtgeverschap' (NvO), waar in de MvT naar wordt verwezen, expliciet op te nemen in de wet.

Tenslotte

Het succes van de meeste voorgenomen wijzigingen staat of valt met de nadere invulling van de AMvB's en de praktische uitvoering door gemeentes en alle andere betrokkenen. We hopen dat de toepassing van de in het wetsvoorstel genoemde aanpassingen voordelen zal opleveren voor zowel de aanbieders, de gemeenten als ook de betrokken cliënten.

Lokale omstandigheden zijn verschillend. Om tot lokaal maatwerk te komen, is het essentieel dat gemeenten en aanbieders tijdig met elkaar in gesprek gaan over een optimale inrichting van de processen rond inkoop, aanbesteding en contractering. Daarbij moet een goed evenwicht tussen lastenverlichting aan de ene kant en diversiteit en keuzevrijheid aan de andere kant gevonden worden.